

14.12.2022 – 8-А

15.12.2022 – 8-В

Історія України

Вч. Рзаєва Н.О.

Тема: Морські походи козаків. Гетьман П. Сагайдачний.

Мета: розкрити характерні особливості історії України першої половини XVII ст. – «добу героїчних походів»; поглибити знання учнів про військове мистецтво українського козацтва; охарактеризувати політичну, військову та просвітницьку діяльність гетьмана П. Конашевича-Сагайдачного; розвивати вміння показувати на карті напрямки походів козаків на турецько-татарські фортеці, місце Хотинської битви; встановлювати хронологічну послідовність подій; визначати причинно-наслідкові зв'язки, виховувати в учнів толерантне ставлення до різних оцінок історичних подій та постатей, поважне ставлення до історичного минулого українського народу.

1. Перегляньте відео: <https://youtu.be/UJ1-c3KTK8w>

2. Опрацюйте опорний конспект:

Наприкінці XVI ст. почастишали напади кримських татар на українські землі. Вони грабували, нищили українські міста й села, залишаючи після себе пустку.

Наслідки турецько – татарських нападів на українські землі

- Знищення й спустошення українських земель.
- Захоплювали в полон українських чоловіків, жінок, хлопчиків та дівчат, які потрапляли в рабство
- Всіх, хто чинив опір, убивали.
- Турецько-татарські набіги мали жахливі наслідки і були великим лихом для українського народу.

Турки і татари під час нападів брали ясир, захоплювали чоловіків, жінок та дітей, щоб продати на невольницьких ринках. Українські полонянки потрапляли до гаремів чи ставали служницями. Хлопчиків забирали до казарм, щоб виховувати з них яничарів. Чоловіків чекала виснажлива праця або вони ставали гребцями на турецьких галерах.

Робота з поняттями (записати в зошит)

Гарем – жіноче приміщення в будинку мусульманина, де утримувалися жінки і наложниці господаря.

Галера – назва великого веслового військового судна в Османській імперії.

Яничари – привілейована піхота в турецькій армії, що поповнювалася примусовим набором хлопчиків підданих – християн, які виховувалися для військової служби.

Ясир - бранці, яких захоплювали турки й татари під час нападів на українські, російські й польські землі.

Найбільші невольницькі ринки – Кафа, Стамбул, Перекоп.

Польський уряд не в змозі був боронити українські землі від цих ворогів, тому захист населення ліг на плечі українського козацтва. Саме козакам доводилося вести постійну жорстоку боротьбу з турецько-татарськими загарбниками. Наприкінці XVI – на початку XVII ст. вони здійснили низку вдалих морських походів проти турків і татар. Саме ці морські походи організував гетьман Петро Конашевич-Сагайдачний.

Петро Конашевич Сагайдачний (1577 – 1622)

• Ініціатор морських походів.

10-ти гривенна пам'ятна монета НБУ, присвячена Петру Сагайдачному (реверс)

Пам'ятник Петру Сагайдачному в Хотині

Петро Конашевич в таборі під Хотиним 1621 р.

- Добою «героїчних козацьких походів» називають час від **1606** по **1621** рр., коли запорізькі козаки своїми військовими походами проти Криму та Османської імперії набули статусу «героїв-захисників християн» в Європі

Доба героїчних походів козацтва

Дата	Подія	Результат
1602р.	Похід на Кілію	Козаки на 30 чайках розбили турецький флот
1606р.	Напад на порт Варна	Козаки взяли 10 турецьких галер із усіма припасами, звільнили полонених і вивезли 180 тис. золотих
1608р.	Похід на Кримське ханство	Узяли Перекоп, зруйнували його фортецю
1609р.	Похід на Ізмаїл, Кілію, Білгород	На 16 чайках ввійшовши в гирло Дунаю, спалили ці фортеці
1614р.	Походи на Трапезунд і Синоп	Двічі перепливали Чорне море і штурмували прибережні фортеці
1615р.	Напад на Стамбул	80 чайок і 4 тис. козаків під проводом Сагайдачного підійшли до Босфорської протоки й атакували турецьку столицю Стамбул.
1616р.	Похід на Кафу	Сагайдачний із величезною флотилією із 150 чайок та 7 тис. козаків розбив турецький флот під Очаковом, пішов на фортецю Кафа і взяв її в облогу. Після кількадечної облоги козаки здобули й спалили Кафу, що була головним невольничим ринком регіону, та визволили полонених.
1620р.	Похід на Стамбул	Козаки на 200 човнах спустошили околиці столиці, потім спалили Варну.

Отже, у першій половині XVII ст. запорозьке козацтво перетворилося на силу, яка могла не лише успішно відбивати татарсько-турецькі набіги на українські землі, а й здійснювати далекі сухопутні й морські походи до Криму та Османської імперії.

Найвідомішим провідником українського козацтва перших десятиліть XVII ст. став гетьман Петро Конашевич-Сагайдачний.

Під час Хотинської війни запорозьке козацтво засвідчило свою здатність відігравати роль впливового чинника міжнародного життя.

Домашнє завдання:

Прочитати пар. 10. Складіть історичний портрет П. Сагайдачного.

Завдання надсилайте на освітню платформу Human,
вайбер 097-880-70-81, або на ел. адресу nataliarzaeva5@gmail.com